

Vergaderjaar 2006–2007

30 601

Wijziging van de Waterschapswet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren in verband met de modernisering en vereenvoudiging van de bestuurlijke structuur en de financieringsstructuur van waterschappen

Nr. 24

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Vastgesteld 22 november 2006

De vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat¹ heeft op 16 oktober 2006 overleg gevoerd met minister Peijs van Verkeer en Waterstaat over de **Wet modernisering waterschapsbestel**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat,
Atsma

De griffier van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat,
Roovers

¹ Samenstelling:

Leden: Dijkema (PvdA), Hofstra (VVD), ondervoorzitter, Atsma (CDA), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Timmermans (PvdA), Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Depla (PvdA), Van den Brink (LPF), Mastwijk (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Koopmans (CDA), Gerkens (SP), Van Lith (CDA), Van der Ham (D66), Haverkamp (CDA), Boelhouwer (PvdA), De Krom (VVD), Verdaas (PvdA), Hermans (LPF), Dezentjé Hamming (VVD), Van Hijum (CDA), Roefs (PvdA), Van der Sande (VVD), Lenards (VVD), Knops (CDA), Krähe (PvdA) en Van Oudenallen (Groep Van Oudenallen).
Plv. leden: Samsom (PvdA), Snijder-Hazelhoff (VVD), Hessels (CDA), Özütoğ (GroenLinks), Smeets (PvdA), Slob (ChristenUnie), Waalkens (PvdA), Herben (LPF), Van Winsen (CDA), Halsema (GroenLinks), Jager (CDA), Vergeer (SP), Van Haersma Buma (CDA), Bakker (D66), De Pater-van der Meer (CDA), Van Dam (PvdA), Van Beek (VVD), Dubbelboer (PvdA), Oplaat (VVD), Buijs (CDA), Van Dijken (PvdA), Szabó (VVD), Aptroot (VVD), Ten Hoopen (CDA) en Heemskerck (PvdA).

Stenografisch verslag van een wetgevingsoverleg van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat

Maandag 16 oktober 2006

Aanvang 19.00 uur

Voorzitter: Koopmans

Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten:

Boelhouwer, Gerkens, Koopmans, Lenards, Van Lith en Van der Staaij,

en mevrouw Peijs, minister van Verkeer en Waterstaat.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel tot wijziging van de Waterschapswet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren in verband met de modernisering en vereenvoudiging van de bestuurlijke structuur en de financieringsstructuur van waterschappen (Wet modernisering waterschapsbestel) (30601).**

De **voorzitter**: Ik heet de minister van Verkeer en Waterstaat, haar medewerkers en eenieder die dit overleg volgt van harte welkom.

De heer **Van Lith** (CDA): Onderzoek alles en behoud het goede. Met die inspirerende woorden zijn wij de discussie gestart over het toekomstige waterbeheer in ons land. In de afgelopen jaren hebben tal van onderzoeken plaatsgevonden, die ook op de agenda van de Kamer zijn geplaatst. Daar hebben wij fors over gediscussieerd. Wij vinden dat die discussies uiteindelijk hebben geleid tot goede conclusies. Er is een toekomstbestendige koers uitgestippeld. Dit wetsvoorstel is ook een uitvloeisel van die discussies. De conclusie is duidelijk: behoud het waterschapsbestel, maar pas het op onderdelen aan. Ik begin met complimenten voor het kabinet. Het wetsvoorstel voldoet in grote lijnen aan de wensen van een ruime meerderheid van de Tweede Kamer. Er waren veel vragen over diverse stembiljetten bij de laatste waterschapsverkiezingen. Bovendien waren velen door de complexiteit van heffingen het overzicht kwijt. Slechts weinigen wisten wat waarvoor moest worden betaald. Het wetsvoorstel heft deze problemen op. Ik complimenteer de minister ook met de snelle beantwoording van de vragen. Daardoor kan de behandeling van het wetsvoorstel nog voor de Tweede Kamerverkiezingen worden afgerond. Hierdoor kunnen de voorbereidingen voor de waterschapsverkiezingen in 2008 tijdig aanvangen. Het mag duidelijk zijn dat wij in hoofdzaak tevreden zijn met dit wetsvoorstel. Op een aantal specifieke punten hebben

wij nog wensen, maar die zullen wij in een aantal verbetervoorstellen uiteenzetten. Ook hebben wij nog een aantal vragen.

Een belangrijk onderdeel van dit wetsvoorstel is de wijziging van de verkiezingen van het waterschapsbestuur. Voor de categorie ingezetenen wordt voorgesteld de vertegenwoordigers te kiezen via lijsten in plaats van te kiezen op individuele personen. Mijn fractie was zeer kritisch en is dat nog steeds over de introductie van een lijstenstelsel en wil waar mogelijk garanties inbouwen voor de herkenbaarheid van personen. In de toelichting bij het wetsvoorstel wordt verondersteld dat het personenstelsel per definitie zal leiden tot onbekende kandidaten, van wie onduidelijk is waar ze voor staan. Dat valt op grond van de uitslagen van sommige verkiezingen en het resultaat van voorkeursacties te betwijfelen. Het is vaak maar net wat de kandidaat er zelf van maakt.

Het lijstenstelsel lijkt positief, gezien de gezamenlijke profilering van personen. Niet duidelijk wordt wat de mogelijke consequenties zijn van dit stelsel voor het functionele bestuur. Politieke partijen kunnen hun entree maken in het waterschapsbestuur, maar de deelname van politieke partijen mag er wat ons betreft niet toe leiden dat algemene politieke belangen de overhand krijgen. Zo is inkomenspolitiek een onderdeel van het algemene politieke debat, maar dat mag het functioneel georiënteerde domein van de waterschappen niet domineren. Als het lijstenstelsel onvermijdelijk is, dan krijgen wij graag ten minste de garantie dat herkenbare kandidaten die veel voorkeurstemmen behalen verzekerd zijn van een zetel in het waterschapsbestuur. Op dit punt hebben wij een amendement voorbereid.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Het staat iedereen toch vrij om met zijn eigen naam en lijst mee te doen aan de verkiezingen? Die naamsbekendheid is per definitie gegarandeerd. Waarom twijfelt u zo hevig aan politieke partijen? U bent zelf ook lid van een politieke partij.

De heer **Van Lith** (CDA): Maar er is geen garantie dat de mensen op de lijst herkenbaar zijn voor een sector. Kandidaten die zich sterk profileren voor een specifieke categorie, moeten ook beloond kunnen worden. Dat moet terugkomen in de zetelverdeling bij het waterschap. De regeling voor voorkeurstemmen bij Tweede Kamer, provinciale staten en gemeenteraden zou ook bij de waterschappen moeten gelden.

De **voorzitter**: Het is het amendement op stuk nr. 16.

De heer **Van Lith** (CDA): Het volgende onderwerp is de samenstelling van het dagelijks bestuur. Als de leden van het algemeen bestuur van het waterschap gekozen en beëdigd zijn, volgt de verkiezing van de leden van het dagelijks bestuur. In het wetsvoorstel wordt de verplichting om alle categorieën in het dagelijks bestuur te laten deelnemen losgelaten. Het is goed voor te stellen dat vooral kleinere waterschappen deze lijn kiezen. Wij hechten evenwel veel belang aan een representatieve vertegenwoordiging in de bestuursorganen van het waterschap. In de huidige wetsvoorstellen is de representativiteit van het algemeen bestuur in het dagelijks bestuur niet verzekerd. De leden van het algemeen bestuur zullen in meerderheid kandidaten voor het dagelijks bestuur naar voren schuiven. Daarbij hoeft volgens dit wetsvoorstel geen rekening te worden gehouden met het belang van de uitvoering van taken voor specifieke categorieën en de betaling van heffingen, de zogenaamde trits "belang, betaling en zeggenschap". Als deze trits niet voldoende wordt meegenomen, leidt dat tot scheve verhoudingen en ondermijning op termijn van het draagvlak van het uit te voeren beheer. Wij zijn ons ervan bewust dat er bij de waterschappen gemiddeld vijf db-leden zijn. Ons voorstel zou behelzen dat er uitgaande van vijf db-leden ten minste twee db-leden van de specifieke categorieën vertegenwoordigd zijn. Ik sprak al over kleinere waterschappen. De schaalvergroting van waterschappen zal doorgaan, mogelijk tot twintig waterschappen in ons land. De verwachting dat het aantal leden van het dagelijks bestuur afneemt, lijkt mij ook niet terecht. Wij verwachten dat het aantal gelijk blijft of dat het er meer worden. Als in de wet wordt verankerd dat er ten minste één lid namens de specifieke categorieën zitting neemt in het dagelijks bestuur, dan bestaat er een risico dat een andere grote sector niet in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd is. Dat willen wij niet. Het amendement op stuk nr. 17 dat wij hebben ingediend strekt ertoe de representativiteit van het waterschap als functionele democratie te vergroten door ten minste twee leden in het dagelijks bestuur namens de specifieke categorieën zitting te laten nemen.

De heer **Lenards** (VVD): Wat mij betreft komen er minimaal twee leden van de bijzondere categorieën in het dagelijks bestuur als dat vijf db-leden heeft. Wat vindt u als het db uit vier of minder leden bestaat?

De heer **Van Lith** (CDA): In de nota naar aanleiding van het verslag staat dat het waterschap met minder db-leden toe kan, maar dat is de vraag als je naar de schaalvergroting kijkt. Wij hebben het over toekomstbestendig waterbeheer met een goed professioneel draaiend waterschapsbestuur. Dan ligt het in de rede om uit te gaan van vijf db-leden. De essentie is dat bij een dagelijks bestuur van vijf leden ten minste twee leden door specifieke categorieën moeten worden voorgedragen. Stel dat er in het db van een waterschap één vertegenwoordiger namens landbouw, natuur en industrie komt en dat het de persoon is die de natuur vertegenwoordigt. Als er echter tegelijkertijd een groot belang van de industrie is, dan ontstaat er een scheve verhouding. Dan is de verhouding in het algemeen bestuur anders dan in het dagelijks bestuur. Er moeten

ten minste twee van de drie categorieën in het dagelijks bestuur van het waterschap vertegenwoordigd zijn.

De heer **Lenards** (VVD): Er zijn ook waterschappen die geen behoefte hebben aan vijf, laat staan aan meer db-leden. Het ene waterschap is het andere niet. Kijk maar naar de jaarlijkse begroting. Bij waterschappen met minder dan vijf db-leden kun je dan rare verhoudingen krijgen. Stel dat er twee vertegenwoordigers van de ingezetenen zijn en twee van de bijzondere categorieën. Vindt u dat wenselijk? Daar bent u niet expliciet op ingegaan. Ik begrijp dat u het wenselijk vindt om bij schaalvergroting uit te gaan van minimaal twee vertegenwoordigers uit de bijzondere categorieën bij een dagelijks bestuur van vijf leden of meer. Kunt u ook ingaan op de situatie dat er minder dan vijf db-leden zijn? Wat vindt u ervan als de verhouding één staat tot één of twee staat tot twee wordt?

De heer **Van Lith** (CDA): Bij kleinere waterschappen met minder dan vijf db-leden kan ik mij voorstellen dat twee db-leden uit de specifieke categorieën hoog gegrepen is. Dat besef ik nu ook. Dan zijn de specifieke categorieën misschien oververtegenwoordigd. Aan de andere kant hecht ik veel waarde aan de representativiteit van de specifieke categorieën in het dagelijks bestuur. Één zetel vanuit drie categorieën in het dagelijks bestuur vind ik erg mager.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Het is een beetje merkwaardig. Kennelijk vinden de twee indieners van het amendement nu dat het amendement dat zij geformuleerd hebben niet deugt. Heb ik dat goed begrepen? De tekst is duidelijk: er moeten hoe dan ook twee vertegenwoordigers uit de speciale categorieën zitting hebben in het db.

De **voorzitter**: De aanwezigen in de zaal waren al even opmerkzaam als de heer Van der Staaij.

De heer **Van Lith** (CDA): Er kan sprake zijn van nieuwe inzichten. De inzet is dat er twee leden vanuit de specifieke categorieën zitting nemen in het db. Wij hebben ook toegelicht waarom wij dat van belang vinden.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de indieners zich dadelijk in de pauze even verstaan over wat er in hun amendement moet staan. Wij moeten voorkomen dat er spraakverwarring ontstaat.

De heer **Van Lith** (CDA): Ik was bij de watersysteemheffing en vooral bij de discussie over het aandeel ingezetenen in de watersysteemheffing. Om onder andere overstromingsrisico's en wateroverlast te beperken, dienen maatregelen te worden genomen in de zogenaamde watersystemen. Deze maatregelen zouden moeten worden gefinancierd uit de watersysteemheffing. Ze zijn voor alle categorieën van belanghebbenden van belang. De voorgestelde kostentoedeling naar categorieën kan bij een aantal waterschappen tot problemen leiden. In deze waterschappen is een specifieke categorie uitzonderlijk sterk vertegenwoordigd en dan volstaan de bandbreedtes niet die in de wetswijziging worden voorgesteld.

Zo zal het waterschap Veluwe vanwege het relatief grote aantal natuurterreinen voor natuurbeheerders wellicht een andere bandbreedte voor ogen hebben dan andere waterschappen. Het aantal ingezetenen van Amstel, Gooi en Vecht is zodanig groot dat de bandbreedte van maximaal 50% van de kosten voor ingezetenen niet volstaat, omdat het aantal inwoners per vierkante kilometer meer dan duizend kan bedragen. In dergelijke situaties bestaat behoefte aan enige bestuurlijke vrijheid. Het algemeen bestuur van het waterschap moet de maximale percentages tot 40, 50 en 60 kunnen verhogen om het kostenaandeel van de ingezetenen in de bijzondere omstandigheden enigszins te verhogen. Ook op dit punt hebben wij een amendement voorbereid. De watersysteemheffing wordt gebaseerd op de waardeverhoudingen tussen de verschillende categorieën. Op basis van deze verhoudingen worden de tarieven voor de categorieën bepaald. Het wetsvoorstel geeft de mogelijkheid om af te wijken bij de in de wet genoemde bijzondere situaties, te weten buitendijkse gronden, bemalen gronden en tuinbouwkassen. Ik vind dat aan dit limitatieve lijstje openbare wegen en bergingsgebieden moeten worden toegevoegd. Hierop moet ook tariefdifferentiatie van toepassing kunnen zijn. Voor deze twee aanvullende situaties geldt dat een duidelijk minder of meer dan gemiddeld belang kan worden toegekend. De hoogte van de heffing zou hierop kunnen worden aangepast. Bergingsgebieden voor de opvang van overtollig water hebben minder belang bij de waterhuishouding, waardoor het minder gewenst is dat zij het volle fiscale pond opbrengen. Verharde wegen zijn wat betreft het oppervlak niet goed te onderscheiden van glasopstallen en dienen om deze reden fiscaal gelijk te worden gesteld. Er is, met andere woorden, in het huidige wetsvoorstel een te beperkte mogelijkheid tot tariefdifferentiatie opgenomen. In de praktijk bestaat er behoefte aan om deze mogelijkheid enigszins te verruimen tot zogenaamde bergingsgebieden en verharde openbare wegen. Ook op dit punt hebben wij een amendement voorbereid.

In de nota van wijziging is een evaluatiebepaling opgenomen. Na de waterschapsverkiezingen in 2008 moet worden bekeken hoe het waterschapsbestel, op de nieuwe leest geschoeid, functioneert. Ik dank de minister voor het opnemen van de evaluatiebepaling, maar ik kan er niet uit opmaken wat de evaluatiepunten zijn. Ik ga ervan uit dat het functioneren van het lijstenstelsel onderwerp van deze evaluatie is. Specifieke aandachtspunten kunnen zijn de mogelijke deelname van politieke partijen en de invloed van politieke partijen op de agenda en de campagne van het waterschap. Tevens kan worden ingegaan op de zichtbaarheid van vertegenwoordigers binnen het lijstenstelsel. Daarnaast zijn bij een aantal bestuurskundigen vragen gerezen over het ontbreken van de verplichting van een rechtsvorm bij een lijstenstelsel bij deelname aan een waterschapsverkiezing. Ik nodig de minister uit om in te gaan op de evaluatie en op de specifieke evaluatiepunten. De komende jaren staan de waterschappen voor een grote uitdaging. Er moet een antwoord komen op de vraag hoe wij in dit land met meer droge en natte perioden moeten omgaan. Daarnaast zal er continu aandacht moeten blijven voor schoner water in onze leefomgeving. Sommige partijen willen eerst een discussie over het voortbestaan van de waterschappen, maar dat vinden wij verspilde energie. Mensen in ons

land vragen terecht om goed georganiseerd en toekomstbestendig waterbeheer en daadkrachtig optreden, zodat wateroverlast en risico's voor de volksgezondheid zoveel mogelijk worden beperkt. De Tweede Kamer heeft nog niet zo lang geleden gediscussieerd over de organisatie en de bekostiging van het waterbeheer. Belangrijke conclusie was dat de waterschappen heel goed in staat zijn integraal waterbeheer op een effectieve en efficiënte manier invulling te geven. Laten wij die discussie niet overdoen. Daarom roep ik de fracties aan mijn linkerzijde op om te stoppen met de discussie over de opheffing van waterschappen. Wij moeten onze energie gebruiken voor de forse opgave waarvoor wij staan. Iedereen heeft een steentje bij te dragen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Mevrouw **Gerkena** (SP): Het laatste zou misschien ook op u van toepassing kunnen zijn. Wij hebben er bij de discussie over het waterschapsbestel ook al voor gepleit om die bestuurslaag op te heffen. Het gaat ons niet om het afschaffen van de waterschappen als instituut, want daar zit veel kennis en kunde en die hebben wij de komende tijd inderdaad nodig. Wat is er echter mis aan om de bestuurslaag weg te snijden? Het lijkt er veel op dat u uw kop in het water steekt.

De heer **Van Lith** (CDA): Volgens mij zijn wij het erover eens dat wij voor een forse opgave staan en de vraag is hoe wij die tot een goed einde brengen. Gemeenten, waterschappen, provincies en Rijk moeten die verantwoordelijkheid op zich nemen, met ieder een eigen opgave. Wij zijn bang dat de wateropgave een van de vele andere belangen wordt als het naar de algemene democratie gaat. Dan zou de aandacht ervoor kunnen vervlakken. Voor het waterschap is de wateropgave de eerste prioriteit. De vraag is waarom het functioneel bestuur van de waterschappen zo belangrijk is. De komende jaren staan de waterschappen voor een forse opgave en die vraagt veel van hen. De controle op de hoogte van de heffingen en de besteding van de heffingen vraagt om een organisatievorm waarin de belanghebbenden goed vertegenwoordigd zijn. Wij hebben in Nederland een prachtige bestuurlijke organisatie. De betrokkenheid van de belanghebbenden wordt wereldwijd geroemd.

De **voorzitter**: Wij kunnen hier lang over discussiëren en dat staat de leden ook vrij. In het wetsvoorstel en de ingediende amendementen staat echter niets over afschaffing van de waterschappen. Daarom stel ik voor dat wij hier niet nog een half uur over gaan discussiëren.

Mevrouw **Gerkena** (SP): Het hoeft ook geen half uur te duren. Ik heb straks nog geen tien minuten nodig. Als u deze twee interrupties zo erg vindt, dan mag u ze zelfs van mijn tijd aftrekken.

De heer Van Lith is bang dat het belang van de wateropgave wegsijpelt als de waterschappen onder provinciale staten worden geschoven. Dan heeft hij weinig vertrouwen in onze bestuurders bij de provincies. Zij zien heus wel in welke problemen er zijn op het gebied van waterberging in de komende jaren.

De heer **Van Lith** (CDA): Ieder houdt zich bezig op zijn eigen schaal. De waterschappen benaderen de problematiek vanuit het beheer van het stroomgebied. De grenzen

van het watersysteem zijn per definitie anders dan onze provinciale grenzen. Voor optimaal waterbeheer op het niveau van het deelstroomgebied moet het zwaartepunt bij de waterschappen liggen. Het is evident dat er een goede afstemming plaatsvindt tussen de inspanningen van het waterschap en de projecten van de provincie. Ik zie ook in toenemende mate een goede afstemming tussen gemeenten, waterschappen en provincies.

De heer **Lenards** (VVD): Voorzitter. Ik dank het kabinet voor de mogelijkheid om dit wetsvoorstel nog voor 1 november te behandelen. In een recente procedurevergadering riep ik bijna wanhopig dat de verkiezingen niet door zouden gaan als het wetsvoorstel niet voor 1 november behandeld zou worden. Ik vergat erbij te zeggen dat het ging om de waterschapsverkiezingen van 2008. Alsof de behandeling van dit wetsvoorstel de aanstaande verkiezingen van de Tweede Kamer in de weg zouden staan. Gelukkig was dat misverstand snel de wereld uit geholpen. Wij waren dan ook blij dat kort daarna het verlossende woord kwam dat de behandeling snel zou plaatsvinden. Ik dank de griffier voor zijn inzet. Ook was er een extra inzet van stenografen nodig. Daar zou het uiteindelijk niet op mogen stuk lopen, maar het is allemaal geregeld. Keurig!

Aan de orde is het wetsvoorstel dat een vereenvoudiging van het waterschapsbestel tot doel heeft. Er komt een grotere transparantie en een betere democratische legitimatie. Ik zou bijna zeggen: wat wil je nog meer? Ik plaats uiteraard nog wel een paar kritische kanttekeningen met daaraan gekoppeld wat amendementen. Ik zeg in dit stadium al wel dat mijn fractie op hoofdlijnen kan instemmen met dit wetsvoorstel.

Door de modernisering van het waterschapsbestel ontstaat er een aanzienlijk grotere bestuurlijke slagkracht van de waterschappen. Dat komt natuurlijk vooral door de vermindering van het aantal waterschappen. Uiteindelijk blijven er nog 26 waterschappen over van de enige duizenden die wij nog niet zo lang geleden hadden en wat mijn fractie betreft worden het er nog minder. Maar de rek is er nu wel zo'n beetje uit. Ook de vermindering van het aantal waterschapsbestuurders is beter voor de slagkracht. Het takenpakket is sterk veranderd en de waterschappen hebben zich in de afgelopen periode aangepast aan een all-in takenpakket. Dat is op zichzelf een goede zaak.

Wij steunen het wetsvoorstel wat betreft de nieuwe samenstelling van het algemeen en het dagelijks bestuur. Wel is de positie van de specifieke categorieën in het db mager te noemen, speciaal bij een db van vijf zetels en meer. Maar die discussie hebben wij al gehad. Toen wij het amendement hadden ingediend, bedacht ik dat wij ook rekening moeten houden met de situatie waarin er minder dan vijf zetels zijn. Maar ik denk dat de heer Van Lith en ik daar wel uitkomen in de pauze. Afhankelijk van wensen van het gebied kunnen de zetels verder worden ingevuld. Dat geeft een betere afspiegeling van de inwoners van het waterschap. Ik steun het daarover ingediende amendement op stuk nr. 17, op dat ene onderdeel na, maar daar worden wij het wel over eens. Ik onderschrijf de noodzaak van de overgang van het personenstelsel naar het lijstenstelsel voor de waterschapsverkiezingen, want het huidige stelsel functioneert niet meer. Binnen de specifieke categorieën zijn er te veel uiteenlopende belangen, waardoor vertegenwoordigers niet meer het gehele belang van hun

categorie vertegenwoordigen. Het lijstenstelsel beoogt dat op een veel betere manier te doen. Ik ben het met de heer Van Lith eens dat een snelle evaluatie van belang is. Het is belangrijk om te kijken wat de rol van politieke partijen is en hoe die uitpakt. Dat zal niet al te lang na de verkiezingen in 2008 moeten gebeuren.

Om het democratische gehalte van de verkiezingen te versterken, vond ik de oplossing om het ab met voorkeurstemmen te vullen een goede tussenoplossing. Daardoor kun je het lijstenstelsel volledig in stand houden. Maar op die manier zijn er ook genoeg mogelijkheden voor degenen die zich sterk persoonlijk profileren. Het amendement op stuk nr. 16 betreft de kiesdrempel. De vraag is of het bij voorkeurstemmen om 50% of om 25% van de kiesdrempel gaat. Ik ben benieuwd wat de minister daarvan vindt. Wat mij betreft wordt het 50% van de kiesdrempel.

De **voorzitter**: U dient een amendement in, dus dan moet u zeggen wat het betekent. Het is niet de bedoeling dat u dan de minister vraagt wat uw amendement betekent.

De heer **Lenards** (VVD): Ook hier praat ik in de pauze nog even over met de heer Van Lith.

Voorzitter. Ik heb een amendement ingediend op stuk nr. 19 dat betrekking heeft op het amendement van de heer Van der Staaij op stuk nr. 9. De vergoedingen voor de waterschapsbestuurders moeten zoveel mogelijk overeenkomstig de Provincie- en de Gemeentewet plaatsvinden. De waterschappen kennen geen dualistisch bestuurssysteem. Dat kan tot gevolg hebben dat nogal wat taken aan het algemeen bestuur worden toegewezen die de reguliere taken te buiten gaan. De vergoedingen voor leden van het algemeen bestuur bedragen ongeveer 3% van een voltijdsfunctie. Die vergoeding is op zichzelf niet superhoog. Leden van het algemeen bestuur kunnen echter ook zitting nemen in rekenkamercommissies. Dan gaat het om een dubbele reguliere tijdsbesteding. Het zou goed zijn als daar een overeenkomstige vergoeding voor komt. Daar heeft dit amendement op stuk nr. 19 betrekking op.

Ik loop nog snel even de heffingen langs, waarbij ook een aantal amendementen aan de orde zullen komen. Oorspronkelijk was er de methode-Oldambt met als basis kostenveroorzaking. Een aantal waterschappen is enige tijd geleden al overgegaan op de methode-Delfland, waarbij de kostenverdeling wordt gebaseerd op de verhouding. Door die laatste methode is de bekostigingsstructuur simpeler en uniformer. De nieuwe heffingen in de Waterschapswet zijn de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en heffing voor het wegenbeheer. In de Wet verontreiniging oppervlaktewater hebben wij straks de verontreinigingsheffing.

De watersysteemheffing krijgt op hoofdlijnen de goedkeuring van mijn fractie. Het betekent een lastenvermindering voor natuurterreinbeheerders, eigenaren van agrarische gronden en overige ongebouwde gronden. Het is ook een lastenvermindering voor het bedrijfsleven, zij het een iets beperktere lastenvermindering. In bepaalde gebieden zijn er nogal wat natuurterreinen, gecombineerd met een grote inwonerdichtheid. Het is mogelijk dat de waterschappen dan niet uitkomen, waardoor het kostenaandeel van de ingezetenen hoger moet worden. Daar hebben de waterschappen bestuurlijke vrijheid voor nodig. Daartoe heb ik het

amendement op stuk nr. 18 ingediend dat mede is ondertekend door de heer Van Lith. Een punt van zorg is de wegenheffing. Dan heb ik het vooral over de artikelen 122a en b. Dit wetsvoorstel bepaalt dat de kostentoedeling voor deze heffing moet aansluiten bij die van de watersysteemheffing. Die kostentoedelingsmethodiek zal voor enkele waterschappen tot ongewenste lastenverschuivingen leiden. Bovendien staat in het wetsvoorstel niet waarom moet worden aangesloten bij de watersysteemheffing. Nu heeft de Unie van Waterschappen er kort geleden voor gepleit om dat niet dwingend op te leggen. De waterschappen moeten dus eigenlijk in samenspraak met de provincies de vrijheid hebben om tot een evenwichtige kostendeling te komen voor de wegenheffing. Die aansluiting zou niet de regel moeten zijn, maar die moet specifiek in het reglement worden onderbouwd.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Wat betekent dat "in samenspraak met de provincies"? U dient een amendement in waarin u dat wilt regelen, maar dat is wel een heel vage formulering.

De heer **Lenards** (VVD): De waterschappen maken in feite de dienst uit, maar in de praktijk komt het erop neer dat er toezicht van de provincie is. Dan komen zij er samen over het algemeen wel goed uit. De watersysteemheffing moet dus geen regel zijn, maar die moet specifiek onderbouwd worden. Ik heb een amendement ingediend op stuk nr. 12 dat de steun van het CDA krijgt. Voorzitter. De tariefdifferentiatie is van toepassing op glasopstanden. Ik heb het weer over artikel 122. Vanuit de praktijk bestaat er de behoefte om die te verruimen tot waterbergingsgebieden en verharde openbare wegen. Hogere piekafvoeren betekenen een behoorlijke capaciteitsaanslag op het watersysteem. Voor wegen geldt dat in versterkte mate. Bij glasopstanden heb je allerlei waterbuffers of bassins die een matigend effect kunnen hebben op de piekafvoer. De watersysteemheffing is mede bedoeld voor de waterkwaliteitszorg. De wegen zijn een belangrijke diffuse verontreinigingsbron. De bestrijding daarvan en de aanpak van de verontreinigingen vormen thans een van de belangrijkste waterschapstaken. Dat zal straks, als de Europese kaderrichtlijn water van toepassing is, alleen nog maar toenemen.

In eerder overleg is het alternatief aan de orde geweest om de wegen in te delen bij de categorie gebouwd of om ze direct te waarderen op basis van de economische waarde. Dat zou enorme lastenverschuivingen teweegbrengen voor zowel de eigenaar van de wegen als voor de eigenaar in de categorie van agrarisch en overig ongebouwd. Met dit voorstel blijven de lastenverschuivingen beperkter van omvang. Door de tariefdifferentiatie te baseren op de gevolgen voor het watersysteem in plaats van deze te koppelen aan de economische waarde is het goed te verantwoorden. Ik sluit mij dan ook aan bij het door het CDA ingediende amendement op stuk nr. 15.

Wij hebben onze bedenkingen bij de toename van de kosten voor waterschappen als gevolg van een hogere verontreinigingsheffing op lozingen vanuit rioolwaterzuiveringsinstallaties, de rwzi's. Eerder was hier een reductie op van toepassing van 50%, maar daar wil het kabinet van af met de motivering dat de rwzi's in eigen beheer op eigen water ook een verontreinigingsheffing

moeten opleggen. Dat is natuurlijk vreemd. Het heeft meer administratieve lasten en geldstromen tot gevolg en uiteindelijk meer kosten voor de burger. Om die reden presenteer ik het amendement op stuk nr. 11. Wat mijn fractie betreft wordt die reductie op de rijksheffing gehandhaafd. Overigens heeft de commissie-Zevenbergen zich kortgeleden ook in dergelijke bewoordingen geuit. In deze tijd waarin wordt gestreefd naar minder regelgeving moet er geen discussie gevoerd worden over het jezelf opleggen van heffingen. Het heeft veel bestuurlijke lasten en rompslomp tot gevolg. Het is juist gunstig voor de aangesloten bedrijven en huishoudens als het zuiveringstarief daalt. Ik heb dan ook een amendement op stuk nr. 13 voorbereid. Ik hoor graag de reactie van de minister.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): U vindt het raar dat waterschappen zichzelf een heffing moeten opleggen als zij gezuiverd afvalwater lozen. Ik ken echter ook bedrijven die volkomen gezuiverd afvalwater lozen. Worden die bedrijven ook vrijgesteld? Of worden zij niet vrijgesteld omdat zij geen waterschap zijn? Welke filosofie zit hierachter?

De heer **Lenards** (VVD): Dit springt zo in het oog dat ik meteen actie wilde nemen en daarom heb ik een amendement ingediend. Ik zie het als een eerste stap, maar er zijn meer acties noodzakelijk om het aantal aanslagen waarmee burgers en bedrijven worden geconfronteerd terug te dringen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Óf je bent het niet eens met het principe dat je over gezuiverd water een heffing moet betalen, óf je vindt dat waterschappen niet hoeven te betalen. U kiest voor het laatste en dat vind ik ondoorzichtig.

De heer **Lenards** (VVD): Als u het ondoorzichtig vindt, dan ligt het voor de hand dat ik dat niet vind. Ik vind het zeer doorzichtig.

Voorzitter. Het is jammer dat er niet echt sprake is van een vermindering van de administratieve lasten voor bedrijven en burgers door dit wetsvoorstel, maar het is niet anders. Initiatieven, bijvoorbeeld van het ministerie van Verkeer en Waterstaat, om ter zake van WVO-meetverplichtingen een reductie te behalen van 25%, juichen wij uiteraard van harte toe. Ik benadruk dat het nieuwe heffingsstelsel tot een vereenvoudiging heeft geleid, die weer tot een flinke kostenbesparing zal leiden. In 2008 bedroegen de kosten nog zo'n 8% van de bruto belastingopbrengst, maar die kunnen binnen enkele jaren gedaald zijn minder dan 5%. Dat is een prima resultaat. De verwachting is dat de regionale samenwerking bij de aanslag en de inning tot verdere daling van de kosten kan leiden. In dat verband wijs ik graag op de motie-Van Lith/Geluk. Als die regionale samenwerking maar vaak genoeg tot stand komt, dan kunnen wij daar allemaal van profiteren.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. De behandeling van de Waterschapswet komt op een merkwaardig moment. Net nu in een aantal verkiezingsprogramma's gepleit wordt voor het opheffen van waterschappen staat de Waterschapswet op de rol. De heer Van Lith heeft er ook al wat over opgemerkt. Het punt is dat er steeds meer een verschuiving plaatsvindt van functioneel naar

algemeen. Met de twee heffingen die de ingezetenen betalen, worden 70% van de kosten van het waterschap opgebracht. Dat is nauwelijks nog functionele democratie te noemen, zeker niet als je vervolgens ook nog belang, zeggenschap in de mond neemt. De uitspraak dat de bestuurslaag als zodanig niet op orde zou zijn, vind ik op z'n minst merkwaardig. Dat is een diskwalificatie. De Kamer heeft zich in de afgelopen jaren druk gemaakt over de zwakke schakels in de kust. Dat heeft de Kamer op de agenda gezet en dat komt nu op orde. Ik wijs ook op het dossier Ruimte voor de Rivier. Je kunt dus niet zeggen dat de algemene democratie voor haar verantwoordelijkheid is weggelopen. Als je denkt dat de wateropgave alleen door de waterschappen geregeld kan worden, dan diskwalificeer je volgens mij vooral jezelf.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Uw beginstelling was dat het wetsvoorstel op een vreemd moment komt, gelet op de verkiezingsprogramma's. Is het niet logischer om het om te draaien? Vindt u het niet vreemd om de opheffing van het waterschap in het verkiezingsprogramma op te nemen, terwijl een duidelijke meerderheid in de Kamer twee jaar geleden koos voor instandhouding van de waterschappen? Nu zegt u: als mijn haan niet gekraaid heeft, mag het geen dag worden.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): U herinnert u wellicht nog dat wij twee jaar geleden ook voor een ander financieringssysteem waren. De regering kwam toen met een ander systeem dat door een Kamermeerderheid werd gesteund. Het staat eenieder vrij om te zeggen dat het laatste uur geslagen heeft. Het is zelfs mogelijk dat de politiek daar een minder grote rol in speelt dan de waterschappen zelf. Je ziet steeds meer een verschuiving van functioneel naar algemeen. Uit de inbreng van politieke partijen maak ik ook op dat het algemene element meer zijn intrede zal doen in het waterschap dan vroeger. De waterschappen zullen meer draagvlak bij de bevolking moeten krijgen. Zij moeten duidelijk maken waarom zij hun rekeningen versturen. Als zij daar – ondanks alle maatregelen, zoals een lijstenstelsel en verkiezingen op dezelfde datum – niet in slagen, dan verwacht ik dat de waterschappen zichzelf wel opheffen. Daar hebben zij de politiek dan niet meer voor nodig.

De heer **Van Lith** (CDA): Waarom is dit geen goed moment? Er zijn allerlei onderzoeken gedaan. Vervolgens heeft een meerderheid in de Kamer die koers uitgezet. Ik ben bijzonder blij met dit moment. Laten wij de trein niet stoppen. Laten de waterschapsverkiezingen van 2008 vooral doorgaan. Waarom is het niet goed om deze wet nu te behandelen? Wat zijn de argumenten daarvoor?

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Het is uitstekend dat wij deze wet behandelen, zodat het goede niet de vijand van het betere wordt. Ik heb ook het gevoel dat de dankwoorden van de heer Lenards ook aan mij zijn gericht. Hij kon dat zelf niet over zijn lippen krijgen, maar dat doe ik wel voor hem. Mede dankzij de PvdA wordt deze wet nu behandeld. Dat wil ik in ieder geval gearresteerd hebben.

Voorzitter. Er is vele jaren aan deze wet gewerkt. Deze wet moet het waterschapsbestel in ieder geval democratischer en meer toegankelijk maken. Wij hebben jarenlang gepleit voor een opener en toegankelijker

kiessysteem van de waterschappen. In dit wetsvoorstel worden partijpolitieke lijsten toegestaan. Daar heeft een aantal waterschappen zich tot voor kort met hand en tand tegen verzet. Bij mijn CDA-collega is het tandenkarsen zelfs nog te horen. Dit wetsvoorstel is deels een uitwerking van eerder genomen besluiten over de financiering van water in de nabije toekomst. Dat is ook aan de orde geweest bij de IBO Water. Een eerste begin voor dit wetsvoorstel is overigens al onder Paars gemaakt.

Er worden steeds meer vragen gesteld over de taken van het waterschap. De vraag of zuiveren via de rioolwaterzuiveringsinstallaties uitsluitend door het waterschap kan worden gedaan, is door veel partijen opgeroepen. Zuiveren aan de bron is voor mijn fractie altijd van groot belang geweest. Bedrijven die dit nu doen, worden echter min of meer verplicht hun gezuiverde water op het riool te lozen en krijgen er vervolgens een heffing overheen. Een waterschap wordt daarvan vrijgesteld, maar een bedrijf dat dit keurig regelt wordt daar niet van vrijgesteld. De lasten voor de burger worden natuurlijk hoger als er in hoge mate afgekoppeld zou worden. De regering neigt niet naar het verzelfstandigen van de zuivering. Wij hebben lang gewikt en gewogen, maar wij kunnen ons daar uiteindelijk wel in vinden. In het huidige wettelijke kader zijn er meer dan voldoende mogelijkheden om prikkels voor zuinigheid en samenwerking in te bouwen. Ik verwacht van de minister wel een heel duidelijke reactie op het amendement van CDA en VVD dat tot doel heeft alleen het waterschap van die heffing vrij te stellen. Dat zou een rechtsongelijkheid bewerkstelligen die ons niet kan bekoren.

De trits belang, betaler, zeggenschap is vele jaren de basis geweest van de bestuursamenstelling. Dit principe bestaat nog steeds, maar is in zijn letterlijke betekenis niet meer vol te houden. Het innemen van een bestuurszetel op basis van betaalde belasting of heffing kan bijna niet meer. Overigens moet nog worden opgemerkt dat het overgrote deel van het geld van de waterschappen bij de burgers wordt opgehaald via de ingezetenenheffing en via gebouwd. In die zin bestaat die trits dus allang niet meer. In dat opzicht komen pleidooien om minstens de helft van de kwaliteitszetsels toe te kennen aan specifieke categorieën in het algemeen bestuur ook ietwat gekunsteld over. Mijn fractie kan instemmen met het voorstel dat nu op tafel ligt. Terecht is ook gekozen voor minder categorieën in het bestuur. Het vergroot de overzichtelijkheid van de belangen en heeft daarom onze instemming.

In het verleden zijn ingezetenen, in de praktijk gewone burgers, meer gaan betalen ten voordele van de andere categorieën. Hier was zeker wat voor te zeggen, gezien het economische belang dat burgers hebben bij goede kades en dijken. De economische waarde van een woonwijk is aanmerkelijk groter dan die van een stuk landbouwgrond. De PvdA-fractie heeft in het verleden ook ingestemd met deze verschuiving. In het wetsvoorstel wordt een onderscheid gemaakt tussen een solidariteitsdeel en een profijtdeel. Het solidariteitsdeel wordt opgebracht door de ingezetenen via een gelijk bedrag per huishouden en de grootte van dit deel is afhankelijk van de bevolkingsdichtheid. Hoe groter de dichtheid, hoe groter de heffing. Het profijtdeel wordt opgebracht door specifieke categorieën gezamenlijk, afhankelijk van de omvang van het te beschermen belang. Ik kom daar zo nog even op terug.

Ik zal eerst even stilstaan bij het kiesstelsel. Lang hebben de waterschappen geprobeerd om politieke partijen buiten de deur te houden. Dat leidde tot de merkwaardigste kronkels bij verkiezingen. Zo gebeurde het veelvuldig dat boeren zich via de lijst van ingezetenen lieten verkiezen, waarmee de boerenstand vaak zwaar oververtegenwoordigd was. De naam boerenrepubliek als synoniem voor waterschap is eenieder hier waarschijnlijk wel bekend. Dat alles heeft geleid tot volstrekte onduidelijkheid over wie er precies in het waterschapsbestuur zat en namens wie hij of zij er zat. Op veel plaatsen zijn tot op de dag van vandaag agrariërs in de meerderheid in de besturen, omdat zij zich via de ingezetenenlijst ook in het algemeen bestuur lieten kiezen.

De heer **Van Lith** (CDA): Volgens mij doet u nu geen recht aan de werkelijkheid. Boeren zijn ingezetenen en zij hebben dus het recht om in de categorie ingezetenen vertegenwoordigd te zijn. U gaat helemaal voorbij aan het huidige percentage boerenvertegenwoordiging in het waterschapsbestuur. De redenering dat het een boerenrepubliek is, is een dogma. Denkt u werkelijk dat het met het lijstenstelsel mogelijk is om de boeren te weren uit het waterschap? Daar lijkt het wel op.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Het mooie van democratie is dat je niemand weert, maar dat je iedereen kansen biedt om deel te nemen. Daar is mijn partij voor, maar ik bespeur dat mijn CDA-collega's de tanden knarsen. Als goed democraat zou ik zeggen: tel je zegeningen met een lijstenstelsel.

Voorzitter. Ik kom nog even terug op de watersysteemheffing. Wij hebben ons afgevraagd of het logisch is om wegen, spoorwegen, vaarwegen en kunstgrasvelden onder de categorie ongebouwd te laten vallen. Men heeft er van veel zijden op aangedrongen om wegen als gebouwd te karakteriseren. Ik kan daar een mooie filosofische redenering over het belang onder hangen. Wegen zijn er ten nutte van iedereen in het waterschap, dus van de ingezetenen, de agrariërs en de industrie. Ze behoren dan ook tot de kosten die je als algemeen zou kunnen benoemen. Door ze nu in de categorie ongebouwd op te nemen, moeten de overige deelnemers meer betalen. De in de nota naar aanleiding van het verslag getoonde cijfers geven daar een prachtig inzicht in. Omdat wegen en vaarwegen het algemeen belang aangaan, zou het onzes inziens moeten betekenen dat de opbrengst van het aanwijzen als gebouwd ten goede komt aan alle betalende aan het waterschap, dus ook van de ingezetenen. Ik hoor graag de reactie van de minister op die visie. Als de wegen in de categorie gebouwd vallen, dan levert het 33 mln. meer op, want dan moeten Rijk, provincies en gemeenten gaan betalen. Uit de nota naar aanleiding van het verslag blijkt ook dat er een verschuiving optreedt. Ons idee is dat die verschuiving van 33 mln. ten goede komt aan alle betalende in het waterschap en niet alleen aan de categorie ongebouwd. De kosten van de zuivering worden geheven via het principe van de vervuiler betaalt en dat is uitstekend. Ze worden omgeslagen over huishoudens en bedrijven. Er wordt overigens over nagedacht om die heffing te laten lopen via de waterrekening. Op een aantal plaatsen gebeurt dat zelfs al. Ik heb een amendement ingediend om dat niet te doen. Het kan leiden tot een gevaarlijke combinatie van schoon en vuil water in huis. In de

memorie van toelichting wordt al gewezen op mensen die een apart spoelsysteem voor wc's aanleggen, waardoor vuil water in aanraking kan komen met schoon water. Een tijd geleden heeft staatssecretaris Van Geel in een algemeen overleg verslag gedaan van experimenten op dat gebied. Hij heeft geconcludeerd dat wij daar in ons land niet aan moeten beginnen. Heffen via de waterrekening is een perverse prikkel om dat toch te gaan doen. Ik heb al verscheidene mensen in mijn kennissenkring gesproken die een eigen pomp hebben geslagen, om daarmee water op te pompen. Als je diep genoeg gaat, dan ga je door de diepe kleilaag heen met als gevolg een aantasting van de diepe grondwaterlagen. Dat moeten wij niet stimuleren. Mijn amendement op stuk nr. 20 komt ook tegemoet aan wat er in de nota naar aanleiding van het verslag staat. Het zou mij een lief ding waard zijn als dat amendement op een groot draagvlak kan rekenen. Het kan een groot gevaar voor de volksgezondheid en voor het aantasten van de diepe grondwaterlagen in ons land betekenen. Ik begrijp dat het gemakkelijk is voor waterschappen om via de kraan te heffen, maar zo gemakkelijk gaat het wat ons betreft dus niet.

Tot slot doe ik nog één suggestie. De kosten van de heffingen zijn afgenomen in de afgelopen tijd. Collega Lenards had het daar ook al over. Ik wijs erop dat wij in Nederland een instantie hebben die uitstekend in staat is om rekeningen te sturen, namelijk de Belastingdienst. Ik begrijp wel dat waterschappen er alle belang bij hebben om het zelf te doen. Zij vinden iedere keer opnieuw het wiel uit, om hun eigen naam op de rekeningen te laten staan. Het is echter een verspilling van geld, waar op z'n minst over nagedacht moet worden.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. "Wie de waterschapsmensen observeert, weet zich in een wereld van hoge anciënniteit en traditie, maar realiseert zich dan ineens: hier leeft een wereld waar moderne kenners van staat en volk naar hunkeren: de toegewijde participatiedemocratie in vol bedrijf, volkskracht in grondwettelijke lichamen gebundeld. Laat Nederland er zuinig op zijn!" Ik heb dit natuurlijk niet zo mooi kunnen formuleren. Dit citaat is ontleend aan de herdenkingsbundel Waterschapsschouw uit 1977. De oproep en de wens zijn wat mij betreft nog actueel. De waterschappen hebben volop recht van bestaan in ons laaggelegen land. Mijn fractie is blij dat dit voor het huidige kabinet geen punt van discussie is, zo blijkt ook uit dit wetsvoorstel. Dat is maar goed ook, want er is veel werk aan de winkel op watergebied. Dat moet je niet willen doorkruisen met een langdurige, energieverslindende structuurwijziging. Al in 2004 hebben wij het daar uitvoerig over gehad tijdens een AO over het kabinetsstandpunt IBO bekostiging regionaal waterbeheer. In feite hebben wij tijdens dat overleg in hoofdlijnen al ingestemd met de veranderingen binnen het waterschapsbestel, die nu in de wet hun beslag hebben gekregen. In die zin sta ik dan ook overwegend positief tegenover de hoofdmoot van het wetsvoorstel, juist ook als het gaat om de vereenvoudiging van de financieringsstructuur en het transparanter maken van de bestuursamenstelling. Dit is een nette uitwerking van waar wij toen ons fiat aan hebben gegeven. Op onderdelen zou je het wetsvoorstel vanuit historisch perspectief ingrijpend kunnen noemen. Ik denk dan aan het feit dat de bekende trits belang-betaling-zeggenschap

nog verder wordt uitgehold. Dat blijkt ook uit de memorie van toelichting en enkele adviezen. In feite is er nu immers sprake van de introductie van twee lijnen: belang-betaling naast belang-zeggenschap. Er wordt op deze wijze een nog sterkere knip gemaakt tussen betaling en zeggenschap. Dat is op zichzelf begrijpelijk, al moet er wel bij worden gezegd dat juist het bestaan van deze trits een waarborg gaf voor een nauwe betrokkenheid van de bestuurden bij het waterschapsbestuur. De trits werd niet voor niets aangeduid als een wezenskenmerk van het waterschap. Maar goed, door de introductie van het zuiveringsbeheer als waterschapstaak is het lineaire karakter van de trits natuurlijk al veel langer aangetast. Dat was ook onontkoombaar.

Het wetsvoorstel bevat een belangrijke en noodzakelijke aanpassing en modernisering van de huidige Waterschapswet op het gebied van de taakomschrijving, de bestuurssamenstelling, de verkiezingen en de waterschapsbelastingen. Wij staan positief tegenover deze stappen, maar wij constateren wel – de Commissie van Advies inzake de waterstaatswetgeving heeft daar ook op gewezen – dat er nu actuele knelpunten worden opgelost. Dat betekent niet dat er in de nabije toekomst geen nadere aanpassingen nodig zijn. In de memorie van toelichting wordt ergens opgemerkt dat de Waterschapswet nu weer voor een jaar of tien up to date is. De vraag is echter of er in de financiering geen verdere vereenvoudiging te bewerkstelligen is. Dat zijn punten die op langere termijn nog wel de aandacht verdienen. Mijns inziens zijn er zeker ingrijpendere aanpassingen nodig. In het verslag heb ik een aantal opmerkingen gemaakt over het gegeven dat infrastructurele werken, sportvelden, kunstwerken en dergelijke worden ondergebracht in de categorie ongebouwd en daarmee worden samengebracht met de agrarische en overige ongebouwde terreinen. De reactie daarop was wat summier. Het is waar dat deze objecten voorheen ook onderdeel waren van de categorie ongebouwd, maar dan wel apart geclassificeerd. Objectief gezien behoren infrastructurele werken in beginsel eerder onderdeel van de categorie gebouwd uit te maken, zowel in functioneel als in waterstaatkundig opzicht. Door de hoge waarde van de infrastructurele werken is de gemiddelde waarde in de categorie ongebouwd een veelvoud van de waarde van de landbouwgronden. Dat heeft uiteraard grote gevolgen voor de waterschapslasten voor agrariërs. Wordt voor agrariërs de relatie tussen belang en betaling hierdoor niet sterk onder spanning gezet? Licht hierin eigenlijk geen element van onrechtvaardigheid besloten, waarvoor land- en tuinbouw het gelag betalen? Langs welke weg kan deze spanning worden weggenomen of ten minste verzacht?

Tegenover de wijze waarop de watersysteemheffing gestalte krijgt, staan wij positief. Sprekend over de geïntroduceerde heffingen vraag ik mij echter met name af of er voldoende flexibiliteit in het systeem zit, vooral als het gaat om de mogelijkheid van tariefdifferentiatie. Moet er – als het bijvoorbeeld gaat over het kosten-aandeel voor ingezetenen – niet meer regionale vrijheid zijn of een verruiming van bandbreedtes? Ik noem in dit verband ook de mogelijke tariefdifferentiatie voor bergingsgebieden. Is dit niet te zeer dichtgetimmerd? Wij hebben hier dus wat aarzelingen bij. In beginsel sta ik dan ook positief tegenover de verschillende amendementen, onder meer die van de heren Lenards en Van Lith, die een royalere wijze van tariefdifferentiatie beogen.

In dit verband haak ik nog even aan bij het vervallen van de recentelijk in de WVO verankerde reductie op de rijksheffing voor door waterschappen op rijkswater geloosde effluenten. In het verslag heb ik daarover al enige kritische opmerkingen gemaakt. Ik begrijp niet goed waarom deze regeling, die nog zo pril is, alweer moet worden beëindigd. Hiermee wordt bovendien een substantieel financieel nadeel naar de betreffende waterschappen doorgeschoven. Om die reden sta ik in beginsel ook positief tegenover het amendement Lenards/Van Lith op stuk nr. 11.

In het vervolg vinden de verkiezingen voor de ingezetenen plaats via het lijstenstelsel en niet langer via het personenstelsel. Een stap die er al veel langer aan zat te komen. Het personenstelsel veronderstelt dat de kiezer de kandidaten persoonlijk kent, maar dat is in dit verband een fictie. Wij steunen daarom deze stap. Wel hebben wij moeite met de mogelijkheid voor politieke partijen om met een eigen lijst aan waterschapsverkiezingen mee te doen. Wij maken ons er zorgen over dat het specifieke, functionele karakter van het waterschap daardoor volstrekt wordt miskend. Waterschappen zijn belast met een beperkte taak. Het gaat erom dat die specifieke taak op de meest effectieve wijze wordt uitgevoerd en wel door vertegenwoordigers van bepaalde categorieën van belanghebbenden. De rol van de partijpolitiek is altijd terecht marginaal geweest. De nu geopende mogelijkheid voor politieke partijen staat haaks op het functionele karakter van de waterschappen. Het zou zelfs bedreigend kunnen werken voor het bestaansrecht van de waterschappen. De hoop van de heer Boelhouwer is dus mijn vrees. Wij hebben uiteraard kennisgenomen van de opmerkingen van de Raad van State. Aanvankelijk wilde de regering de politieke partijen juist niet die mogelijkheid bieden, maar toen rees de vraag of je het juridisch kunt maken om die beperking aan te brengen. Op grond daarvan is er uiteindelijk toch voor gekozen om politieke partijen niet formeel uit te sluiten. Ik heb natuurlijk begrip voor die juridische argumentatie, maar ik blijf deze stap niet erg gelukkig vinden. Ik hoop dat de politieke partijen hiermee wijs zullen omgaan.

Binnen de waterschappen wordt al langer gediscussieerd over een mogelijke rekenkamerfunctie voor waterschappen. Wij hebben die discussie ook gehad in het kader van de wetgeving rond gemeenten en provincies. Hoewel dit primair behoort tot de verantwoordelijkheid van de waterschappen zelf, ben ik wel benieuwd naar de stand van zaken in deze discussie en hoe de minister daartegenaan kijkt.

Op enkele onderdelen van het wetsvoorstel heb ik amendementen ingediend. Ik zal die graag kort aanduiden en toelichten. Ik begin met het amendement op stuk nr. 8. Om de betrokkenheid van bestuurders bij het waterschap te garanderen, geldt voor bestuurders de eis van ingezetenschap. Voor de beheerders van natuurterreinen kan dit op flinke problemen stuiten. Het komt immers geregeld voor dat hetzij de rechthebbende een natuurlijk persoon is die geen ingezetene is, hetzij een rechtspersoon is die een medewerker als bestuurslid wil afvaardigen die geen ingezetene is. Ik heb daarom een amendement op stuk nr. 8 ingediend die het vereiste van ingezetene zijn laat vervallen voor deze specifieke categorie. De betrokkenheid wordt in ieder geval voldoende gewaarborgd door het feit dat de desbetref-

fende natuurterreinen in het betreffende waterschap zijn gelegen.

De heer **Van Lith** (CDA): In de nota naar aanleiding van het verslag wordt deze kwestie toegelicht. Er staat dat een scheiding kan worden gemaakt tussen het eigendomsrecht en het passief kiesrecht. Met andere woorden, iemand kan actief zijn in een natuurbeheerdersorganisatie, terwijl hij geen eigenaar van het terrein is, maar hij kan wel deelnemen. Volgens de nota naar aanleiding van het verslag biedt de wet die ruimte wel. Waarom houdt u dan toch vast aan dit amendement?

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik heb dit amendement na verschijning van de nota naar aanleiding van het verslag ingediend. Mij is gebleken dat de eis die nu wordt gesteld beperkend kan uitpakken. Je regelt het duidelijker door te stellen dat de natuurterreinen die in het waterschap zijn gelegen niet hoeven te voldoen aan de eis van ingezetenschap. Dit is duidelijker dan de nota naar aanleiding van het verslag. Voorzitter. Uitgangspunt van het wetsvoorstel is om de Waterschapswet zoveel mogelijk te laten sporen met overeenkomstige bepalingen in de Provincie- en Gemeentewet. Op het punt van vergoedingen voor bestuurders, al dan niet uit zogenaamde qualitate qua-functies, is er echter geen sprake van dat de systematiek van de Provincie- en Gemeentewet is gevolgd. Mij is eigenlijk niet duidelijk waarom dat niet het geval is. Niet in te zien valt waarom voor waterschapsbestuurders op dit punt een ander regime zou moeten gelden dan voor provinciale en gemeentelijke bestuurders. Ik heb daarom een amendement op stuk nr. 9 ingediend dat voorziet in gelijklopende bepalingen in de Waterschapswet. Voor het subamendement van de heer Lenards op stuk nr. 19, dat een ontheffingsmogelijkheid introduceert voor het geval dat iemand substantieel bij een rekenkamer betrokken is, heb ik ook sympathie. Tot slot heb ik nog een derde amendement ingediend dat het herstel vormde van een kleine omissie. In het nieuwe artikel 38a is voor de leden van het algemeen bestuur een regeling inzake het niet deelnemen aan bepaalde stemmingen opgenomen. In het wetsvoorstel was abusievelijk achterwege gelaten deze regeling van overeenkomstige toepassing te verklaren op de leden van het dagelijks bestuur. Dat werd met mijn amendement op stuk nr. 10 hersteld, maar ik heb gezien dat de minister dit amendement via een nota van wijziging heeft overgenomen. Daarom kan ik dit amendement nu formeel intrekken.

Mevrouw **Gerkena** (SP): Voorzitter. Mijn man vroeg mij wat ik vanavond ging doen in de Kamer. Daarop zei ik dat ik het zou hebben over het waterschapsbestel. Aha, zei hij, over het opheffen van de waterschappen. Nee, zei ik, dat is precies het punt. Met andere woorden, ik vind dat wij het nog eens moeten hebben over de structuur, over de bestuurslaag van de waterschappen. Ik vind dat er veel veranderd is sinds het debat dat wij twee jaar geleden hierover hebben gehouden, niet in de laatste plaats omdat ook de PvdA-woordvoerder nu zegt dat wij misschien van die bestuurslaag af moeten. Als die bestuurslaag verdwijnt, dan besparen wij 100 mln. en dat vind ik een aanzienlijke lastenverlichting.

Ik kaart even aan wat de voordelen zijn van het verdwijnen van de waterschappen als bestuurslaag. Ten eerste is dat de geldbesparing. Ten tweede denk ik dat het een stuk democratischer is als het bij provinciale staten komt te liggen, want dit orgaan wordt begrijpelijker gekozen. Sterker nog, ik denk dat het de provinciale staten zou kunnen versterken, juist vanwege het belang van de kwaliteit van de waterschappen in de komende jaren.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik zal mij nu niet wagen aan een uitvoerige discussie over dit onderwerp. Ik vind het opvallend dat u het als een nieuw feit brengt dat de PvdA het nu in het verkiezingsprogramma heeft gezet. Twee jaar geleden gaf de heer Boelhouwer toch ook al aan dat hij deze kant op wilde? Wat is er nu eigenlijk nieuw aan?

Mevrouw **Gerkena** (SP): Twee jaar geleden was de heer Boelhouwer in mijn ogen minder uitgesproken dan nu. Ik merk dat die discussie nu loskomt. Ik wil echter mijn betoog eindigen met dit punt. Dus als u het mij toestaat, kom ik daar vanzelf op terug.

Voorzitter. Ik gaf net aan waarom wij moeten kijken naar het opheffen van die bestuurslaag. Het is natuurlijk democratischer. Ik denk ook dat daardoor een integrale afweging tussen de verschillende belangen mogelijk is, namelijk water en ruimtelijke ordening, waar provinciale staten over gaan. Ik vind ook dat het de provincie een duidelijker uitvoerende taak geeft. Het verkleint de afstand tussen de provincie en de burger. Ik zie overigens wel een verschuiving in de politieke verhoudingen en ik denk dat de minister daar rekening mee moet houden. Wij kunnen deze verbetering van het bestel nu doorvoeren. Moeten wij hier niet naar kijken in de evaluatie.

Ik zie deze verbetering als een poging om de waterschappen in leven te houden. De heer Van Lith heeft dat ook al min of meer aangegeven. Ik maak toch nog drie opmerkingen. De eerste opmerking is bedoeld als verbetering, de tweede is een aandachtspunt en de derde betreft een punt waar mijn fractie, overigens niet alleen mijn fractie, ontevreden over is. Ik denk dat de landelijke verkiezing en het lijstenstelsel een echte verbetering zijn. Dat maakt het voor de burger een stuk duidelijker. Hij kan nagaan waar hij precies voor kiest. Mensen kunnen zich beter profileren. Ik heb tijdens de afgelopen waterschapsverkiezingen mijn hoofd gebroken over de vraag op wie ik moest stemmen. Toen ik dat eindelijk met veel pijn en moeite had gedaan, bleek het niet goed gegaan te zijn. Toen begon het opnieuw; ik moest mij weer verdiepen in alle personen. Ik zal het eerlijk zeggen: ik had het bijna opgegeven. Dat mag natuurlijk niet gebeuren. Ik denk dat dit systeem het wat democratischer en duidelijker maakt voor mensen.

Dan heb ik nog een aandachtspunt. Het is de burgers niet duidelijk wat het waterschap doet. Er zijn natuurlijk directe belanghebbenden die dat beter weten, maar voor de gewone burger is het niet duidelijk wat de taak van de waterschappen is. Waar stem je op? Wat doen ze? Wie zitten er in het bestuur? Wat zijn de voor- en de nadelen? De antwoorden op die vragen moeten beter naar voren komen.

Wij zijn ontevreden over de lastenverhoging voor de burgers en de lastenverlichting voor bedrijven. Wij vinden dat een verkeerde keuze. In de nota naar

aanleiding van het verslag staat dat het toch wel was gebeurd. De WVO zorgt er immers ook voor dat de lasten gaan stijgen, maar ik zie dat toch anders. Dit was een kans geweest om lastenverhoging voor de burgers te voorkomen. Ik vraag de minister dan ook waarom zij die kans niet heeft gegrepen.

De **voorzitter**: Het amendement-Van der Staaij (stuk nr. 10) is ingetrokken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Peijs**: Voorzitter. Ik begin met de vraag van mevrouw Gerkens of ik nu probeer om de waterschappen in leven te houden. Ik trek het me aan als zij zoiets zegt. Ik zal dus uitleggen hoe het gegaan is. Wij zijn nu bezig met het slot van een tweejarig proces sinds de IBO van 2004. Dit is bij uitstek de uitwerking van een democratisch proces. Ik probeer niet iets in leven te houden wat niemand wil. Ik voer de wil van een meerderheid in de Kamer uit. Dat is geen in leven houden. Ik merk volgende week wel bij de stemmingen wie er tegen is. Hoe dan ook, ik kan niet alleen besluiten om ergens mee te stoppen.

Mevrouw **Gerkens** (SP): Ik vind dit een flauwe reactie. Ik heb gezegd dat het lijkt op een poging om de waterschappen in leven te houden. Ik heb niet gezegd dat u dat doet. Ik besef heel goed dat de Kamer dat mede doet, want u wordt daarin gesteund. Ik heb ook heel duidelijk gezegd dat dit een verbetering is. Het is alleen niet de verbetering die mijn partij wenselijk vindt, namelijk het afschaffen van de bestuurslaag van de waterschappen. Maar ik verwacht dat dit op termijn toch wel gebeurt.

Minister **Peijs**: Ik heb mijn mening gegeven. Ik zit hier niet om iets in leven te houden. Over het afschaffen van de waterschappen hebben wij het vandaag echter niet. De heer Van Lith en de heer Van der Staaij aarzelen over de rol van politieke partijen binnen waterschappen. De Raad van State heeft aangegeven dat het inperken van de rechten van politieke partijen zich niet verhoudt tot grondwettelijke rechten. Ik ben niet zo bang voor de politisering. Wij hebben al heel wat functies uitgesloten. Vroeger kon dat nog wel. Toen ik lid van provinciale staten was, had ik ook zitting in het bestuur van een waterschap. Dat is nu echter uitgesloten. Veel politieke functies zijn hier niet mee te rijmen. Ik denk dus dat de ruimte voor partijpolitiek op die manier al erg beperkt is. In het huidige personenstelsel schuiven politieke partijen ook hun kandidaten naar voren. Met een lijstenstelsel is dat in ieder geval transparant voor de kiezer en dat heeft een groot voordeel.

Het voordeel van politieke partijen in de waterschappen is dat de waterschappen meer in beeld komen bij die partijen, dus ook bij de bestuurders van de andere overheden. Dat komt de onderlinge waardering en de samenwerking uiteindelijk alleen maar ten goede. Bovendien merk ik op dat wij dat zullen evalueren. De evaluatie zal gaan over de rol van de lijsten en van de politieke partijen. Denk aan de bekendheid van de waterschapsverkiezingen bij de kiezer en het indienen van de lijsten. Ik denk ook aan de vraag of een belangen-groep een volledige rechtspersoonlijkheid moet hebben. Andere vragen zijn hoe het zit met de opkomst, met de

samenstelling van de gevormde besturen, of het stemmen via internet naar behoren is verlopen en hoe het zit met de efficiency en de kostenbesparingen in de organisatie.

Om nu al te zeggen dat de verkiezingen geslaagd zijn, vind ik moeilijk. Ik denk dat dit uit de evaluatie moet blijken. Het doel van de evaluatie is verbeterpunten te identificeren en zo nodig betere regelingen te introduceren. De vraag was ook of er relevante ontwikkelingen zijn rond de verkiezingen van andere overheden die daarbij betrokken moeten worden. De keuze voor het lijstenstelsel wordt nu gemaakt. Ik denk niet dat wij het straks gaan terugdraaien, maar wij zouden het wel op een andere manier kunnen vormgeven. De heer Boelhouwer heeft hier ook een vraag over gesteld. Wij zullen heel goed moeten kijken naar de verkiezingen in 2008. Daarom zal de evaluatie direct na die verkiezingen moeten plaatsvinden.

Het amendement van de heer Van Lith en de heer Lenards op stuk nr. 16 gaat over de voorkeurstemmen bij de bepaling van de verkiezingsuitslag en voorstellen om in de wet de systematiek van voorkeurstemmen met een lage drempel op te nemen. Daar sta ik sympathiek tegenover. Het past alleen niet zo goed in de systematiek van de wet, want daar hebben wij alleen hoofdlijnen in opgenomen. Ik geef de voorkeur aan een regeling in een algemene maatregel van bestuur. Ik zeg graag toe dat ik de inhoud van het amendement in de AMvB zal meenemen. Ik wil het dus niet bij wet regelen, maar bij AMvB.

In het amendement op stuk nr. 17 staat dat in het dagelijks bestuur minstens twee zetels zijn bestemd voor vertegenwoordigers van de specifieke categorieën. In het wetsvoorstel ligt vast dat minimaal één zetel voor een lid van de specifieke categorieën is. Door dit amendement zou dat nu verhoogd worden tot twee zetels. Bij een db van vijf of meer leden is twee leden redelijk, maar bij een kleiner db vinden wij dat te veel. Maar misschien heb ik een oplossing waar de heer Van Lith en de heer Lenards zich goed bij voelen. Bij wet wordt het algemeen bestuur verkleind tot achttien tot dertig zetels. Waterschappen kunnen besluiten om ook het ab in omvang te laten dalen tot drie of vier leden. Ik zou liever in de wet vastleggen dat het db een zoveel mogelijk evenredige afspiegeling van het ab moet zijn.

De heer **Van Lith** (CDA): Er was enige onduidelijkheid en dit is een goed moment om duidelijkheid te scheppen. Het doel van het amendement is dat minimaal twee db-leden uit de specifieke categorieën komen als het db uit ten minste vijf leden bestaat. Wij zullen het amendement ook in die zin aanpassen.

Minister **Peijs**: Het lijkt mij beter om niet precies de aantallen te noemen, maar uit te gaan van de evenredigheid. Er is misschien wel ergens een waterschap met een rare verdeling.

De **voorzitter**: Het amendement van de leden Van Lith en Lenards wordt nu aangepast en dat zal dadelijk worden rondgedeeld. Ik stel voor dat de minister daar straks in tweede termijn op terugkomt.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Het voorstel is om dit voor besturen die bestaan uit vijf of meer leden te doen. Deelt de minister met mij de vrees dat dit ertoe leidt dat alle

waterschappen straks minstens vijf of zes db-leden hebben? Dat is toch ook niet de bedoeling. Wij hebben het immers over mean en lean bij het waterschap.

Minister **Peijs**: Aanneming van het amendement zoals het nu is, moet ik echt ontraden. Ik stel de indieners nu voor om over een evenredige afspiegeling na te denken. Voorzitter. De heer Lenards en de heer Van Lith hebben een amendement ingediend op stuk nr. 18 dat gaat over de bandbreedte voor het ingezetenaandeel in de kostentoedeling. De vraag is of dat door het db verhoogd mag worden met maximaal 10%. Ik begrijp hun wens wel om in bijzondere omstandigheden wat meer ruimte te gunnen. De bandbreedtes zijn nu 10%. Een extra ruimte van 10% zou een verdubbeling van de marge betekenen en dat vind ik te veel. Ik denk dan eerder aan een extra ruimte van 5%. Ik steun dus de strekking, maar ik zou graag zien dat zij het percentage aanpassen. Dan zitten wij helemaal op één lijn.

De heer Van der Staaij heeft aangegeven dat hij het amendement op stuk nr. 15 van de heren Van Lith en Lenards kan steunen. Het gaat over het invoeren van een tariefdifferentiatie voor wegen en bergingsgebieden. Een tariefdifferentiatie voor wegen kan ik mij voorstellen, nu wij het ook voor de glastuinbouw in de wet hebben opgenomen. Bij de voorgestelde tariefdifferentiatie voor bergingsgebieden heb ik wel wat reserves. Ik ben van mening dat de schadevergoeding voor de eigenaren van bergingsgebieden beter via de planschadevergoeding van de Wet op de ruimtelijke ordening en de nadeelcompensatieregeling op grond van de Waterwet kan lopen dan via het tarief van de watersysteemheffing. Die regelingen kunnen veel meer maatwerk leveren dan de watersysteemheffing. Ik steun het amendement dus op het punt van de wegen, maar niet op het punt van de bergingsgebieden. Ik hoop dat zij ermee kunnen instemmen om dat via de planschaderegeling te doen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ik had er ook een opmerking over gemaakt en een reactie van de minister gevraagd. Als je die wegen onder de categorie gebouwd laat vallen, dan is de vraag of het niet meer bij het algemeen belang gerekend moeten worden. Moet de extra opbrengst daarvan niet aan iedereen ten goede komen?

Minister **Peijs**: Daar kom ik straks op terug. Voorzitter. De heer Lenards heeft nog een sub-amendement op stuk nr. 19 ingediend. Het amendement van de heer Van der Staaij op stuk nr. 9 gaat over de vergoedingen voor neveninkomsten. Ik denk dat het subamendement een goede aanvulling is op het amendement van de heer Van der Staaij. Ik steun dus beide amendementen. Het amendement op stuk nr. 12 van de heren Lenards en van Lith gaat over de kostentoedeling van de wegenheffing. Die zou niet moeten aansluiten bij de kostentoedeling van de watersysteemheffing. Bij nota van wijziging is de wet al aangepast. In principe is voor de kostentoedeling van de wegenheffing de kostentoedeling van de watersysteemheffing het uitgangspunt, maar daar mag van afgeweken worden. Dit amendement draait dit principe om. In principe is de kostentoedeling voor de wegenheffing vrij, maar er mag aangesloten worden bij de watersysteemheffing. Het argument dat het principiële onjuist is om aan te sluiten bij de watersysteemheffing

deel ik niet. Zowel het aangepaste wetsvoorstel als het amendement geven in de praktijk de gewenste flexibiliteit. Er is dus een nota van wijziging.

Het amendement op stuk nr. 11 van de heer Lenards gaat over de reductieregeling van de rijksheffing voor waterschappen. De vraag was waarom de reductieregeling voor de rwzi's die op rijkswater lozen wordt afgeschaft. Nu gaat het om lozingen van gezuiverd afvalwater uit de rioolwaterzuiveringsinstallaties en beheer bij het waterschap. Als de rwzi loost op water dat in beheer is bij het waterschap, dus op eigen water, dan hoeft er geen heffing betaald te worden. Bij lozing op rijkswater is een heffing verschuldigd aan het Rijk. Dat verschil werd indertijd niet acceptabel gevonden. Bovendien leidde de heffing tot het dubbel betalen voor huishoudens. Immers, de heffing die aan het waterschap betaald wordt, is een omslag van zowel de zuiveringskosten als de kosten voor kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater. De laatste kosten worden ook door het Rijk aan het waterschap in rekening gebracht. Nu in de nieuwe opzet de kosten voor de zuivering en voor het oppervlaktewaterbeheer uit elkaar zijn gehaald, respectievelijk de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing, gaat het argument van de dubbele rekening niet meer op. Bovendien moet het waterschap in de nieuwe opzet ook een watersysteemheffing opleggen voor de lozing op eigen water. Daarmee voorkom je dat het lucratief wordt om te lozen op het ene water in plaats van op het andere water. De argumenten van toen gelden dus niet meer. Er is ook geen reden om waterschappen minder zwaar aan te slaan dan andere lozers, bijvoorbeeld bedrijven. Maar dat heeft de heer Boelhouwer ons al uitgelegd. Als je de rwzi's vrijstelt, dan moeten de burgers en de boeren dat deel betalen. Ik moet aanneming van het amendement dus ontraden.

In het amendement op stuk nr. 13 van de heren Lenards en Van Lith staat, kort samengevat, dat waterschappen voor lozingen vanuit de rioolwaterzuiveringsinstallatie op water in eigen beheer geen verontreinigingsheffing behoeven te betalen. In tegenstelling tot de indieners van het amendement ben ik van mening dat de kosten die gemoeid zijn met de lozing van het gezuiverde water wel degelijk tot de zuiveringskosten gerekend moeten worden. Immers, de kosten die door deze restlozing worden veroorzaakt, zijn afhankelijk van de inspanning die de beheerder van een zuiveringsinstallatie verricht. Goede zuivering geeft weinig restlozing en matige zuivering geeft veel restlozing en dus kosten vanwege de waterkwaliteit. Ik zie niet in waarom een waterschap die heffing niet zou moeten betalen. Zuiveringskosten en watersysteemkosten zijn gescheiden posten op de begroting. Het is dus juist transparant om de kosten via deze heffing onder te brengen waar ze thuishoren. Bovendien verlenen waterschappen zichzelf ook vergunningen. Waarom zouden zij zichzelf dan geen heffingen kunnen opleggen? Met dit amendement zou er een verschil ontstaan tussen lozingen op rijkswater, waar wel een heffing voor geldt, en lozingen op eigen water, wat geen heffing zou meebrengen. Dat creëert een ongelijkheid voor de belastingplichtige op het gebied van de zuiveringsheffing. Ik ben voornemens het vrijstellingenbeleid voor deze heffingen in het kader van de Waterwet uit te werken, waarbij overigens terughoudendheid het uitgangspunt is. De heffing past in de kaderrichtlijn water. De conclusie is dat ik aanneming van het amendement moet ontraden.

Dan kom ik bij de vragen over de infrastructuur, ongebouwd en gebouwd. De heer Boelhouwer heeft een opmerking gemaakt over de onevenredig hoge heffing voor de boeren. De vraag was of het indelen van wegen, spoorwegen en vaarwegen bij de categorie ongebouwd niet leidt tot onevenredig hoge heffingen voor de andere eigenaren in deze categorie en of de landbouw daar niet met name de dupe van is. Eigenaren van wegen en andere infrastructuur moeten net als ieder ander waterschapsheffing betalen. Omdat er in het verleden discussie was over de vraag of wegen behoren tot de categorie gebouwd of ongebouwd is in de wet vastgelegd dat infrastructuur beschouwd moet worden als ongebouwd. Dat blijft ongewijzigd, dus er is niets nieuws onder de zon. Sommige partijen hebben echter aangevoerd dat de classificatie afgeschapt is, waardoor andere eigenaren in de categorie ongebouwd er meer last van hebben dat de infrastructuur in dezelfde categorie zit. Dat klopt. Daarom zal in de AMvB bepaald worden dat de waarde van de wegen voor maximaal 75% van de herbouwwaarde meegeteld mogen worden. Tot nu toe zijn daar geen regels voor gesteld. Ik ben wel bereid de waterschappen de gelegenheid te geven om de pijn voor de boeren een beetje te verzachten door de wegen toe te voegen aan de regeling voor tarief-differentiatie. Overigens gaat de landbouw er met deze nieuwe wet financieel behoorlijk op vooruit door de daling van 116 mln. tot 60 mln. per jaar. Om de positie van de landbouwsector niet helemaal te marginaliseren – vooral als het gaat om de trits belang, betaling en zeggenschap – is er een bestuurlijke afweging gemaakt om de infrastructuur in deze categorie te laten. Zoals het nu is, betaalt de landbouw 4% van de kosten. Als je dit zou veranderen, gaat de landbouw naar 2% van de kosten. Dan staat de financiële bijdrage van de landbouw niet meer in verhouding tot de inspanningen van de waterschappen voor die sector. Het gaat dan niet alleen om waterkwantiteitsbeheer maar ook om waterkwaliteitsbeheer. De landbouw is ook een belangrijke veroorzaker van diffuse verontreiniging. Diffuse bronnen vallen, zoals bekend, niet onder de heffingen. Dat is te gecompliceerd. Een substantiële bijdrage van de sector is dan zonder meer terecht. De wegen zijn niet de enige bron van diffuse verontreiniging, ook de landbouw is een bron. De heer Boelhouwer heeft een amendement ingediend op stuk nr. 20. Daarin staat dat het waterspoor bij de zuiveringsheffing alleen mag als het waterschap voorkomt dat huishoudens andere waterbronnen benutten. Het rijksbeleid voor het gebruik van huishoudwater is weliswaar terughoudend, maar het staat kleinschalige toepassingen wel toe. Met dit amendement zou het waterschap echter maatregelen moeten treffen om toepassing van huishoudwater te voorkomen als men wil overgaan op drinkwaterverbruik als heffingsmaatstaf. Het amendement zou de toepassing van deze heffingsmethodiek feitelijk onmogelijk maken, omdat toepassing van andere waterbronnen nooit uit te sluiten is. Juridisch gezien wordt het waterschap tot iets onmogelijks verplicht. Wat zijn sluitende maatregelen? Ligen deze wel binnen de bevoegdheid van het waterschap? De prijsprikkel waar de heer Boelhouwer voor vreest, zie ik niet. Het gaat voor een huishouden om hooguit € 60 per jaar op de drinkwaterregeling en € 40 per jaar op de zuiveringsheffingrekening. Dat weegt niet op tegen de benodigde investeringen voor opvangbassin

en leidingen. Daarom moet ik aanneming van dit amendement ontraden.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Ik ben benieuwd bij welk waterschap de minister zit. De bedragen die genoemd worden voor heffingen voor waterzuivering en dergelijke zijn voor heel wat burgers in dit land volstrekt anders dan de bedragen die zij nu noemt. Het gaat om veel grotere bedragen.

Minister **Peijs**: U hebt het nu over de hele regeling. Ik dacht dat u het net alleen had over toiletspoeling. Met die bedragen heb ik net gerekend.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Nergens in de wereld wordt zo weinig drinkwater gebruikt als in Nederland. Wij zijn al smeerlappen. Daar is onderzoek naar gedaan. Staatssecretaris Van Geel heeft dat ook gedaan; Leidsche Rijn is daar een voorbeeld van. Uit onderzoek blijkt dat het tot gevaarlijke situaties leidt, omdat het schone water met het vuile water in contact kan komen. De loodgieter kan het per ongeluk een keer verkeerd aansluiten. Dat is slecht voor de volksgezondheid. Op een groot aantal plaatsen in Nederland gaan mensen – het zijn er meer dan een paar – zelf pompen slaan. Dat moeten wij niet toestaan, want dat is slecht voor het milieu. Het heeft een beschadiging van de kleilagen die het diepere grondwater afschermen tot gevolg. De maatregel van de minister is een perverse prikkel. Dan gebeuren er allerlei dingen in dit land die wij niet willen. Wij moeten ervoor zorgen dat het in het huishouden niet wordt gebruikt. Je moet voorkomen dat de mensen die naar hun bedrijf gaan halverwege op de parkeerplaats hun vuilnisbak legen, omdat zij al het afval vanwege een diftar-systeem thuis niet in de container willen gooien, en dat zij die container op hun bedrijf met drinkwater vullen en weer mee naar huis nemen.

Minister **Peijs**: Ik denk dat het juridisch gezien bijna onmogelijk is om het dicht te regelen. Ik denk dat je dit het waterschap niet moet aandoen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Vindt u wel dat wij er iets aan moeten doen?

Minister **Peijs**: Hoe vaak komt het voor? Waar hebben wij het over? Ik kan niet overzien in hoeverre dit van enig belang is in Nederland. Ik zal er dadelijk in tweede termijn op terugkomen.

Voorzitter. Het amendement op stuk nr. 8 is van de heer Van der Staaij. Hij vindt dat het ingezetenschap moet vervallen voor de bestuursleden namens de natuurterreinbeheerders. Ik hecht in het algemeen veel belang aan een regionale gebondenheid van bestuurders. Daarom stel ik voor om dit principe in de wet te laten staan, maar de provincie de bevoegdheid te geven zo nodig ontheffing te verlenen, maar dan wel voor alle specifieke categorieën, dus niet alleen voor natuurterreinbeheerders. Dan voorkom je dat het onnodig gebruikt wordt en dan zijn alle specifieke categorieën toch gelijk voor de wet.

Er is wel een regeling nodig om te voorkomen dat kandidaten in meerdere waterschappen als bestuurder zitting kunnen hebben, maar dat kan geregeld worden. Stel dat de Tweede Kamer toch een generieke regeling wil, wat ik afraad, dan stel ik voor om dat voor alle

benoemde kandidaten te doen. Dezelfde wens kan zich natuurlijk ook voordoen bij kandidaten namens het bedrijfsleven of de agrariërs. Ik kan de strekking van het amendement dus steunen, maar ik zou het wat anders formuleren en de provincie die bevoegdheid tot ontheffing willen geven.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Ik zal met anderen in de Kamer overleggen om te kijken of wij tot een wijziging kunnen komen die de strekking overeind houdt, maar die op een breder draagvlak kan rekenen. Ik zal dit amendement dus heroverwegen in het licht van wat de minister daarover naar voren heeft gebracht. Heeft zij indicaties dat hetzelfde probleem zich ook voor andere specifieke belanghebbenden dan natuurterreinen kan voordoen? In de adviezen die wij hebben gekregen, is het alleen maar aangekaart als problematiek die zich bij natuurterreinen zou voordoen.

Minister **Peijs**: Het is meer een principieel punt dan een praktisch punt, omdat je voor de wet dan geen onderscheid maakt in categorieën. Dan wordt iedereen gelijk behandeld. Anders zou je daar misschien problemen mee krijgen. Als het een mogelijkheid is waar de andere categorieën verder nooit gebruik van maken, dan hebt u toch uw zin. Dan krijgen wij alleen geen ongelijke behandeling voor de voeten geworpen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Bij ingezetenen kan het niet, want dan ben je namelijk geen ingezetene meer.

Minister **Peijs**: Nee, het kan alleen bij de specifieke categorieën.
Voorzitter. Mevrouw Gerkens heeft gevraagd hoe de burger beter kan worden betrokken bij de waterschappen. Landelijke verkiezingen bieden al veel meer mogelijkheden tot publiciteit, omdat je die publiciteit centraal kunt verzorgen in plaats van voor alle waterschappen apart. Ik denk ook dat dit financieel veel aantrekkelijker zal zijn. Wij moeten geen geld weggooien. "Nederland leeft met water" is een van de manieren om Nederland erbij te betrekken. Wij kennen al informatiebijeenkomsten over de wateropgaven. Verschillende waterschappen hebben al jongerenpanels om de jongeren erbij te betrekken en om de jongeren te vertellen wat waterschappen doen. Ik zou mij zelfs kunnen voorstellen dat wij bij de canon het ontstaan van de waterschappen als alleroudste instelling kunnen betrekken. Je zou voor scholen lespakketten kunnen ontwikkelen over de wateropgave in Nederland. Verder valt te denken aan landelijke waterschapsdagen, open dagen en fietstochten, alhoewel ik niet precies weet wat fietstochten met de waterschappen van doen hebben.

Mevrouw **Gerkens** (SP): Ik vind de opsomming leuk, maar de vraag is hoe de minister de burgers, de mensen die straks moeten gaan kiezen, duidelijk maakt wat de taken van het waterschap zijn. Het is altijd goed om jongeren te informeren, maar dat heeft pas effect als wij tien jaar verder zijn. Hoe kunnen wij de burger meer bij de taken van het waterschap betrekken? Dat staat los van de campagne die er op het gebied van water is.

Minister **Peijs**: Ik denk dat mensen in Nederland goed weten dat er een problematische wateropgave is. De mensen in de Betuwe herinneren zich nog heel goed wat

er gebeurde toen de rivieren zo hoog kwamen. De dijken moesten verhoogd worden. Ik denk dat het helemaal niet zo slecht is gesteld met de kennis daarover. Ik zat zelf achter de Moerdijk bij de watersnoodramp. Ik kan mij goed voorstellen dat veel mensen zich dat nog herinneren.

Mevrouw **Gerkens** (SP): Het probleem is dat niemand weet wat de waterschappen uitvoeren. Er is misschien een kleine groep mensen die dat wel weet, hopelijk de mensen in deze zaal. Laten wij eerlijk zijn, slechts een klein percentage van de Nederlanders weet dat. Wij kunnen allerlei lijsten samenstellen en landelijke verkiezingen organiseren. Zolang mensen niet weten waarom zij moeten stemmen, heeft het geen zin. Wat gaat de minister doen om dat duidelijk te maken?

Minister **Peijs**: In ieder geval wordt de campagne van Nederland leeft met water voortgezet. Waterschappen doen dat in hun eigen omgeving. Ik bestrijd ook dat het jaren duurt voordat wij ergens zijn. Ik denk dat er ook op middelbare scholen over water gesproken moet worden. De canon geeft ons de mogelijkheid om te laten zien hoe belangrijk het water voor Nederland is. Het water biedt kansen, maar het is ook een bedreiging.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): De minister weet dat iets pas geschiedenis is als het niet meer bestaat. Ik neem aan dat zij dat niet bedoelt.

Minister **Peijs**: Een van de belangrijke onderwerpen van de canon is de democratie. Niet alles hoeft te zijn afgeschaft, voordat het in de canon mag worden opgenomen. Wij zullen er samen met de waterschappen goed over nadenken. De Kamer hoort van ons als wij nog andere lumineuze ideeën hebben. In 2008 zijn de verkiezingen. De mensen die gaan stemmen, moeten er op een of andere manier bij betrokken worden. Dat nemen wij heel serieus. Misschien kan daar nog een keer een antwoord op komen.

De **voorzitter**: Er is een gewijzigd amendement rondgedeeld. Dat was voorheen het amendement op stuk nr. 17.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De heer **Van Lith** (CDA): Voorzitter. De minister heeft tijdens de beantwoording vooral gereageerd op de amendementen. Zij heeft ook een nota van wijziging aangekondigd. Ik dank haar voor die toezegging. Ik zal een aantal amendementen langslopen, om te beginnen het amendement over de voorkeurstemmen. Het amendement strekt ertoe een relatie te leggen met de Kieswet, zoals de minister in haar toelichting al aankondigde. Het amendement wil het percentage van 25 voor de kiesdrempel in de wet vastleggen. Ik kom bij het amendement over de samenstelling van het db. De minister is het met ons eens dat het moet gaan om een goede afspiegeling van het ab in het db. Het was alleen even onduidelijk hoe het amendement geïnterpreteerd moet worden. Er is inmiddels een gewijzigd amendement ingediend. In de situatie dat er ten minste vijf db-leden zijn, moeten er twee vertegenwoordigers uit de specifieke categorieën komen. Wij hebben bewust gekozen voor die aantallen. Met de

woorden representatie of afspiegeling blijft het vaag. Dan is er toch nog ruimte voor enige subjectiviteit. Als je de aantallen in de wet vastlegt, is het voor iedereen duidelijk.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Bent u niet bang dat dit ertoe leidt dat ieder waterschap minstens vijf bestuurders benoemt? Zelfs waterschappen met een algemeen bestuur van achttien leden zullen vijf db-leden benoemen om die afstemming te regelen. Hoe denkt u die prikkel in uw amendement te voorkomen?

De heer **Van Lith** (CDA): Nee, daar ben ik niet bang voor. U moet ook enig vertrouwen hebben in de besturen van de waterschappen. Zij kunnen heel verstandig omgaan met de vertegenwoordiging van het ab in het db. Ik zie geen enkele reden om te twifelen aan de wijze beslissingen van het ab.

De **voorzitter**: Bij het amendement op stuk nr. 16 over de voorkeursdrempel deed de minister de suggestie om het per AMvB te regelen. Daar bent u niet op ingegaan.

De heer **Van Lith** (CDA): Ik heb gezegd dat wij het in de wet willen vastleggen. Voorzitter. Ik kom bij het amendement over de tarief-differentiatie. Volgens mij is er enige onduidelijkheid ontstaan over waterberging. Het is niet onze intentie om de schade via tariefdifferentiatie te regelen. Door de waterbergingsgebieden hoeven er wellicht minder investeringen te worden gedaan in het watersysteem. Dit amendement strekt ertoe de waterschapsbesturen de ruimte te geven om af te wijken van het tarief. Tot slot maak ik nog een relativerende opmerking over de legitimiteit van het waterschap. Er is al een paar keer gevraagd of dat niet te maken heeft met de opkomst van de waterschapsverkiezingen. Volgens mij is de essentie van het functionele bestuur de wijze waarop de taken worden uitgevoerd en ik denk dat dit bij de waterschappen wel goed zit.

De heer **Lenards** (VVD): Voorzitter. De pauze was vruchtbaar. Wij hebben de zaken nog even op een rijtje gezet. Wat wij beoogd hebben op het punt van de afspiegeling van het ab in het db, staat nu in het gewijzigd amendement. Dat is zojuist rondgedeeld. De tekst is nu duidelijk. Ik denk dat de waterschappen niet per definitie zeven db-leden willen hebben. Er zijn kleine en grote waterschappen. Het is de verantwoordelijkheid van het waterschap en die laat ik daar ook graag. De minister wil de kwestie van de voorkeurstemmen bij AMvB regelen, maar wij houden vast aan ons amendement. Het moet wat ons betreft dus in de Waterschaps-wet worden opgenomen.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Wat is het inhoudelijke argument om te kiezen voor de wet en niet voor de AMvB? De minister kiest ervoor om het bij AMvB te regelen. Waarom vindt u dat het in de wet thuishoort?

De heer **Lenards** (VVD): Het amendement wordt dan één op één overgenomen in de wet en dat is iets anders dan het in een AMvB neerleggen. Ik persisteer er dus in dat het in de wet terechtkomt.

Voorzitter. De minister heeft de aanneming van een aantal argumenten ontraden. Dat wil ik heroverwegen, dus daar zal ik op dit moment niet verder op ingaan. Tot slot ga ik in op het amendement op stuk nr. 18. Het gaat over de waterschappen die veel natuurgebieden hebben en een hoge inwonerdichtheid. De minister kwam met het voorstel om er 5% van te maken. Dat is een middenweg te noemen, maar ik wil mij er nog even op beraden. Het amendement heeft een andere strekking. Het is nogal technisch van aard. Straks bij de stemming zal wel blijken wat ons definitieve standpunt is.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Waar zit dan het principiële in van die 5%? Waarom moet u zich daar nog over beraden? De minister komt met het voorstel om er 15% van te maken. Waarom valt u over die 5%?

De heer **Lenards** (VVD): De minister heeft ook niet uitgebreid beargumenteerd waarom het 5% moet zijn. Ik heb het idee dat zij kiest voor de gulden middenweg. Ik kan op dit moment niet overzien of die 5% recht doet aan het amendement. Ik zal mij daar dus over beraden en ik zal de overwegingen van de minister meenemen.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Voorzitter. De minister is opgescheept met de beantwoording van onze vragen, omdat de staatssecretaris inmiddels met zwangerschapsverlof is. Zij moet het nu allemaal opknappen. Ik complimenteer haar daarmee. Zij heeft al een drukke portefeuille en nu krijgt zij dit erbij. Er zijn mij nog een paar dingen onduidelijk. De minister heeft gezegd dat zij 20% veel vindt, maar met 15% kan zij nog leven. Kan zij uitleggen waarom 15% dan niet veel is? Met het gelijk van de markt kom je niet altijd weg. Kan de minister dat in tweede termijn uitleggen. Ik wil ook graag weten wat de minister doet met het gewijzigde amendement van de leden Van Lith en Lenards. Er zit een prikkel in om besturen groter te laten worden dan nodig is. Dan zegt de heer Lenards dat wij de waterschappen moeten vertrouwen. Daarom juist. Je moet ze niet meer in verleiding brengen dan nodig is. Ik zal mijn fractie dus aanraden om dat amendement niet te steunen. Ik kom nog even terug op het amendement dat ik zelf heb ingediend. Ik kan mij voorstellen dat de minister zegt dat het juridisch moeilijk te realiseren is. Het zij zo, maar het staat wel in deze wet dat het zo kan. Nogmaals, het kan een perverse uitwerking hebben. Ik ben echter bereid het amendement in te trekken als de minister toezegt dat deze kwestie bij de Waterwet grondig geregeld wordt. Is de minister bereid om er dan op terug te komen? Kunnen wij dan kijken of er een oplossing is te vinden voor het probleem dat ik heb gesignaleerd? De perverse tendensen die nu dreigen te ontstaan, moeten tegengehouden worden. Wil zij nadenken over andere mogelijkheden die wel juridisch houdbaar zijn? Is de minister bereid om die toezegging te doen?

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Ik zal mij in tweede termijn beperken tot het bespreken van de door mijzelf ingediende amendementen. Er is een discussie geweest over het amendement op stuk nr. 8. Met de strekking van het amendement op stuk nr. 9 kon de minister instemmen en het amendement op stuk nr. 10 heb ik ingetrokken na de aankondiging van een nota van wijziging. Het amendement op stuk nr. 8 ging over de

natuurterreineigenaren. Ik ben blij dat de minister het eens is met de strekking daarvan. Zij vindt ook dat daar iets voor geregeld moet worden. Ik zal op mijn beurt nog even tegen het licht houden op welke wijze dat het best geregeld kan worden. De minister heeft gevraagd of het niet beter is om te kiezen voor een ontheffingsbevoegdheid in plaats van voor een generieke uitzondering. De vervolgvraag is wie dat precies moet doen en onder welke voorwaarden. Moeten wij dat nog regelen? De tweede vraag is of wij het niet voor meer dan alleen natuurterreineigenaren moeten regelen. Ik vind het wel een magere argumentatie dat wij het breder moeten regelen als er geen enkele indicatie is dat het in gelijke mate ook voor andere specifieke belanghebbenden tot een probleem zou kunnen leiden. Als dat niet zo is, dan is er ook geen sprake van een echte gelijkheid. Dan is er alleen de ongelijkheid dat er voor deze specifieke categorie problemen zijn. Is er enig zicht op dat het ook voor andere dan voor de natuurterreineigenaren een probleem is? De natuurterreineigenaren hebben te maken met belangen van rechthebbenden die niet in dat gebied wonen. Ik kan mij voorstellen dat het dan eerder aan de orde is. Ik aarzel of het wel zo breed moet worden als de minister suggereert. Ik hoor graag de reactie van de minister.

Minister **Peijs**: Als de Kamer de voorkeurstemmen in de wet geregeld wil hebben, dan leg ik mij daarbij neer. Wij geven de voorkeur aan een AMvB omdat het dan eenvoudiger is om dingen later te veranderen. Dan hoeft je niet de hele wet te veranderen. Maar als de Kamer dat per se wil, dan kan het.

Ik blijf bij de mening die ik eerder al heb verkondigd over het gewijzigde amendement voor de samenstelling van het db. Waarom zouden wij het niet overlaten aan de waterschappen om te kiezen voor een evenredige verdeling? Wij spreken hier allemaal uit dat wij daar zoveel vertrouwen in hebben. Ik verwacht dat zij dit dan ook heel netjes zullen regelen. Aanneming van dat amendement blijf ik dus ontraden.

Wat betreft het amendement over de legitimiteit laat ik het oordeel aan de Kamer over. Het is vanzelfsprekend legitiem zolang het in de wet staat.

De heer Lenards heeft gesproken over het percentage van 25 van de kiesdrempel. Daar heb ik net al op gereageerd.

Het amendement op stuk nr. 18 betreft de bandbreedte. De heer Boelhouwer heeft groot gelijk. Het is geen principieel punt. Wij vinden een bandbreedte van 10% genoeg. Wij zien niets in een bandbreedte van 20%, maar als de Kamer dat pertinent wil veranderen, dan is mijn voorstel om het bij 15% te houden. Dat is meer dan genoeg.

De heer **Boelhouwer** (PvdA): U zegt dus eigenlijk dat de Kamer het beter zo kan laten als het is.

Minister **Peijs**: Ik kan leven met 15%, maar ik vind een bandbreedte van 20% te veel van het goede. Dan weet je niet wat je wilt.

De heer Boelhouwer had het over de perverse uitwerking. Ik doe een beroep op hem. Wij hebben het over slechts een klein punt. Ik verzoek hem dan ook om het amendement in te trekken. Het ministerie van VROM geeft alleen vergunningen voor toiletspoelingen. Dan heb je het over een heel klein gedeelte van het water. Je mag

niets aan derden leveren. Het is alleen voor eigen gebruik. Het is een bijna niet bestaand probleem. De heer Van der Staaij heeft een amendement op stuk nr. 8 ingediend. Ik vraag hem om rekening te houden met het gelijkheidsbeginsel. Iemand die bij een bedrijf in Rotterdam werkt en die zelf in Gouda woont, zou dan niet namens dat bedrijf mogen optreden. Er is dus veel voor te zeggen om het voor alle drie de specifieke categorieën te regelen.

Dan heb ik nog een voorstel voor het amendement op stuk nr. 16 van de heer Van Lith over de kiesdrempel. Ik hoop natuurlijk dat de Kamer niet vasthoudt aan het vastleggen van die 25% in de wet. Mocht dat toch het geval zijn, dan kan het opgenomen worden in artikel 20, vierde lid onder d. Wij hopen echter dat de Kamer tot inkeer komt en dat zij ermee instemt om het bij AMvB te regelen. Na enig nadenken zal de Kamer vast ook tot die conclusie komen.

Tot slot dank ik de heer Van der Staaij omdat hij ons op die omissie heeft gewezen.

De **voorzitter**: De stemmingen zullen in principe volgende week dinsdag plaatsvinden. Ik dank de minister en haar begeleiding.

Sluiting 21.35 uur.